

Pěchota u nás a v cizině.

Major pěch. Alois Moravec:

Několik poznámek o pěchotě.

Pod tímto názvem uveřejnil pplk. pěch. Lançon ve francouzské Revue militaire générale z června 1938 zajímavý článek.

Autor opakuje v úvodu stále platnou pravdu, že pěchota je jediná zbraň, která je s to dobýt terénu a udržet jej; proto platí rovnice: vítězství = pěchota, která postupuje, porážka = pěchota, která ustupuje. Protože pěchota zůstane vždy základem prvkem boje, musí mít maximální hodnotu. Dosáhne jí organizací a taktickým vedením, které odpovídají potřebám a možnostem boje dneška.

Duch.

Pěchota musí mít takového ducha, který se nedá porušit žádnými strastmi. Držet obranné postavení i za nejprudší palby a při tom mířit a střílet, ačkoliv je ohrožováno plyny a nepřítel je obkličuje, jít vpřed v terénu postřelovaném kulomety, i když mnozí kamarádi padli, to vše je osudem pěšáka, je hrdinstvím.

Pěšák bude bojovat s nadšením jen tehdy, bude-li přesvědčen o tom, že jeho úkol je v boji nejdůležitějším a podle toho ostatními oceňován. Pěšák nesmí nikdy pocítovat, že je bojovníkem nižší kategorie. Skoro v každé posádce se však pěšáků používá k výkonu všech, i těch nejhorsích prací, ačkoli se jim ostatní zbraně vyhýbají, poukazující na svou specialisaci a nazývající se technickými jednotkami. Tak se ničí duch pěchoty.

Každý velitel musí pozdvihovat ducha pěchoty. Velitelé pěchoty nesmějí váhat vyžadovat vždy ono přední postavení pro pěšáky, které mají v boji. Musí vštěpovat všem podřízeným hrdost, aby se každý cítil pyšným, že je pěšákem.

Techniky, kterou se ostatní zbraně vychloubají, má pěchota ještě více, neboť nejenže má svou velmi složitou výzbroj, ale kromě toho má svou zvláštní techniku, kterou nelze nikde vyčíst, ale pro kterou je potřebí udatného srdce a chladného rozumu. Je to nejtěžší technika a toho si musí býti pěšák vědom.

Pěšák musí přijít do boje v dobrém tělesném stavu, s dobrým materiálem a v plném počtu. O tělesném stavu není třeba se zvlášť šířit, protože se pěšákovi nadřizují on starají.

Co však mohou tito velitelé učinit pro zlepšení výzbroje a výstroje svých pěšáků?

Výstroj je skoro týž jako za doby Velké armády. V době automobilismu není přípustné tlačit pěšáka břemenem zatíženého a málo pohyblivého až do prvního sledu, kde sebe menší pohyb rozhoduje často o životě. Je nepochopitelné pro autora, že se přes zkušenosti z války 1914—18 nestalo téměř nic, aby bylo pěšákovi ulehčeno.

Pěšák může jít do boje jen se svou zbraní, střelivem, polním nářadím, polní lahvi a záložní dávkou. Ostatní, co za každých okolností nepotřebuje, bude lépe

uloženo vzadu na autech, kde se to aspoň neztratí, když majitel toho bude raněn nebo padne. Před bojem dostane pěšák větší dávku střeliva v plátěných pytlících malé váhy, které po vystřelení nábojů odloží.

Pěšák musí být oblečen pohodlně a slušně. V zimě dostane teplé prádlo, teplé vložky, v létě bude mít součástky oděvu plátěné a bude mu dána možnost je vyměňovat.

Auta, na kterých budou věci pěšáků uloženy, nezmění nijak závažně počet vozidel u pluku; za boje zůstanou vzadu a dojedou k jednotkám v době, kdy to okolnosti dovolí.

Počet.

Pěchota musí být velmi početná. Čím více se válečná technika zdokonaluje, tím méně se může pěchota obejít bez podpory ostatních zbraní, zejména dělostřelectva a tanků. Útok, má-li mít úspěch, může být podniknut jen za podpory určitého podílu dělostřelectva a tanků. Tento podíl, aspoň přibližný, měl by být vodítkem při tvoření vyšších jednotek. Byl vysloven názor, že v divisi není logické jít pod minimální dotaci dělostřelectva, bez které nelze předpokládat úspěch útočné akce ani na zmenšené frontě divise. Stranici tohoto názoru však zapominají, že se jednotka pěchoty v boji rychle opotřebovává, trpí vždy velkými ztrátami, jakmile je zasažena, je na jistou dobu, kterou potřebuje k rekonstrukci, ztracena. Zbraně, kde má hlavní úlohu materiál — dělostřelectvo, tanky — trpí bojem poměrně méně a rekonstruuji se snadněji. Ztracený materiál se nahradí mnohem dříve a snadněji než ztracený muž. Je známo z války, že některé vyšší jednotky s pěchotou téměř vyřazenou, měly dělostřelectvo skoro nedotčené, které mohlo podporovat ještě další dvě jiné pěchoty. A proto musíme organicky přidělit vyšší jednotce větší část pěchoty, než jaký vyhovuje normální dotaci pěchoty pro útok této vyšší jednotky. Tato zásada byla ve francouzské armádě vodítkem již dříve, a proto dotace dělostřelectva francouzských pěších divisi ani zdaleka neodpovídá předvídané šířce fronty divise. Jakmile se divise za světové války účastnila nějaké ofensivní akce, byla zesílena dělostřelectvem divisi v záloze nebo jiným dělostřelectvem, které po opotřebování bojujících jednotek pokračovalo v podpoře divisi nově zasazených, neboli podporovalo další pěchotu.

U tanků se děje něco podobného. Pro útok jsou potřebné tanky přiděleny pěší jednotce ze zálohy velitelství; po skončení útoku, po krátkém a rychlém uspořádání mohou útočit s další, jinou jednotkou pěchoty.

Pěchota však neprovádí jenom útok, ale též obranu. Vezmeme-li v úvahu zkušenosti z války a srovnáme u kteréhokoli pěšího pluku počet dní, kdy útočil a kdy bránil postavení, můžeme říci, že útok byl spíše výjimkou a obrana naopak normální činností pěchoty. Proto se zdá logické, že je nutno při organizaci vyšších jednotek přihlížet spíše k potřebám obrany. Tato organizace musí být taková, aby utrpí-li vyšší jednotka ztráty, ale udrží své jednotky jakž takž pohromadě, byla ještě s to se dobře bránit. Pěchota sama má ovšem velkou brannou kapacitu díky svým samočinným zbraním, ale ani v obraně se neobejde bez podpory ostatních zbraní. Jakmile však organisuje palbu, nepotřebuje tolik dělostřelectva jako v útoku. Z toho vyplývá, že organická část pěchoty v divisi musí zůstat vzhledem k ostatním zbraním dosti silná.

Zavedením strojů do armády se zmenšil počet personálu jen u mechanických zbraní, ne však u pěchoty. Stroje pěchoty, zvláště lehké a těžké kulomety, zmnohonásobují kapacitu palby vojáků, kteří je obsluhují; poněvadž však je stále snaha zvyšovat palebnou kapacitu, zvětšuje se počet těchto strojů a tím se zvětšuje také počet obsluhy; mohutnost palby sice stoupá, ale nenastává zmenšení počtu lidí a jednotek.

U stálých opevnění bylo shledáno totéž; železo a beton netvoří nepřekročitelnou hráz pro nepřítele. Opevnění vyžaduje k obsluze zbraní a k udržování velkých počtů pěchoty. Proto francouzská armáda znovu utvořila pluky po válce rozpuštěné.

Ať posuzujeme otázku počtů pěchoty s kteréhokoli hlediska, shledáme vždy, že pěchota musí být početná.

Palba a pohyb.

Pěchota se musí vyvíjet tak, aby se udržela na výši dnešního pokroku ve zbraních.

Pěchota se měnila vždycky proto, aby zvětšila svou mohutnost palby. Bylo ji dosaženo nejdříve zvýšením počtu lehkých a těžkých kulometů. Tyto zbraně s plochou drahou střely mají spíše defenzivní vlastnosti, a dále-li pěchotě velikou kapacitu obrannou, nezvyšujeme tím ještě úměrně její ofenzivní potenciál.

Protože nedostatky podpory dělostřelectva byly stále zřejmější, dostala pěchota zbraně ofenzivní, se strmou drahou střely — vrhače granátů, minomety a j., aby mohla sama odstraňovat místní odpory a nemusila se stále obracet na dělostřelectvo.

Přidružením zbraní proti ÚV. ke zbraním ofenzivním přeorientovala se pěchota na zbraně kolektiva a na materiál. Bylo to nutné, neboť stále platí přísloví, že se nebojuje lidmi proti materiálu, nesmí se však přepínat.

Nesmíme však zapomínat, že v ofenzivní akci představuje pěchota pohyb vpřed. Chceme-li, aby řešila větší část ofenzivního problému sama a dotujeme-li ji proto zbraněmi ofenzivními, přeměňujeme ji čím dále tím více na zbraň s materiálem, kterému musí dávat lidi k obsluze. Stroje pohlcují stále víc a více mužstva, které se svými kanony a ostatními zbraněmi podporuje za útoku části stále a stále co do počtu slabší.

Avšak v boji zblízka, který je vyvrcholením útoku, je početná převaha nevyhnutelná. K převaze palby musí mít útočník ještě určitý koeficient převahy počtu, nemá-li mít při zteči nezdár.

Přes mohutnost zbraní pěchoty, umístěných v palebných základnách, poskytuje dělostřelectvo a ÚV. pěchotě největší podporu a jsou opravdovou ofenzivní výzbrojí pěchoty. Dát však pěchotě možnosti, které má dělostřelectvo, znamená učiniti z ní zbraň totální, upustit od specialisace úkolů, která jediné zaručuje dobré provedení, rozdrobnit prostředky na celou bitevní čáru bez možnosti manévru palbou a ztěžkopádnit pěchotu na újmu ofenzivní kapacity, která záleží především v možnosti pohybu.

U dnešního pěšího pluku je počet, reprezentující pohyb asi 36 pěších čet, t. j. necelých 50% úhrnného počtu pluku. Všechno ostatní mužstvo pohltí služby, orgány spojovací, obsluha doprovodných zbraní a p. Jestliže z těchto 50% vezmeme obsluhu lehkých kulometů a granátníky, kterých bývá často použito k podpoře pohybu, zůstane nám nakonec pro skutečný pohyb jen asi čtvrtina celého počtu. Uvážíme-li konečně, že prapor útočí normálně s dvěma rotami v prvním sledu, z nichž každá má dvě čety v první linii, shledáme, že bojový sled bude mít malou hustotu.

Úhrnná síla útoku nezáleží arci jen v pěchotě, nýbrž v podpoře dělostřelectva a tanků, možnosti jejich podpory diktují dokonce šířku útočného pásma, přes to však při dnešní organizaci mají útoky nedostatečnou hustotu.

V obraně je pěchota závislá méně na ostatních zbraních a jedna divise může se bez nějaké zvláštní podpory úspěšně bránit. V obraně se pěchota nemusí dělit na pohyb a palbu. Má se svými samočinnými zbraněmi značnou obrannou schopnost a proto musí být samočinné zbraně typickou výzbrojí pěchoty. Avšak i tu třeba zachovat jisté meze. Stálým zvyšováním počtu samočinných zbraní by se dospělo k tomu, že by pěší jednotky měly jen obsluhu lehkých a těžkých kulometů. Obranná

kapacita by se zvětšila, ale možnosti pohybu by klesly na nulu. Došlo by se tím k defensivním formacím, jako byly kdysi kulometné prapory.

Boj pěchoty je charakterisován střídáním útoku a obrany. Za útoku pěchota, která se zastaví, musí zajistit dosažený terén, neboli zaujmout obranu, v obraně pak musí předvídat a připravovat protiútoky, což je zase ofensiva. Pěchota musí být s to zároveň jak útočit, tak se bránit, neboli její organizace musí být kompromisem mezi oběma možnostmi. To znamená udržet rovnováhu mezi defensivní a ofensivní schopností pěchoty.

Pohledme na organizaci čety, základní busolu, na které závisí definitivní organizace pěchoty se stanoviska palby, kterou představuje lehký kulomet, a se stanoviska pohybu, který představují úderníci. Tak najdeme celý problém organizace pěchoty. Nelze popřít, že toto nynější sdružení palby a pohybu v četě, dokonce i v družstvu má mnoho nedostatků, a že donutí často i velitele čety předvídat a provádět velké manévry palbou a pohybem. Ale při normální ofensivní akci musí mít velitel čety jen jedinou snahu, a to jít se svou četou vpřed a být přesvědčen o tom, že je především vůdcem svěřených lidí. Jakmile začne kombinovat palbu svých lehkých kulometů, které tvoří jistý druh palebné základny, s pohybem úderníků, jak se často děje na cvičišti, nehne se s četou s místa. Zkušenost z války 1914—18 učí, že nesmírné svízele útoku, zvláště při jeho vyražení, vyžadují velitelů čet, kteří své čety vedou, strhují.

Proto je potřebí dospět k odstranění protikladu, který je mezi pohybem a palbou v četě. A přece lehké kulometry nemohou být odstraněny, má-li se zachovat pěchotě mohutnost palby a obranná kapacita. Co tedy, táže se pplk. Lançon, a navrhuje vyzbrojit každého jednotlivce čety samočinnou puškou. Tato individuální puška by jistě byla lehčí, měla by menší mohutnost palby a menší rychlost střelby než lehký kulomet, ale v četě jako celku by palebná kapacita nebyla zmenšena. Dosáhlo by se toho, že by četa měla dostatečnou mohutnost palby a pohybu a zmizelo by pak jejich rozlišování, které často znamená jejich rozchod.

Námítka, že zavedením samočinné pušky zvětšíme spotřebu střeliva, nepadá na váhu. Byla činěna vždy, kdykoli se výzbroj zdokonalovala v rychlosti střelby. Zavedení samočinné pušky se ukáže přijatelnější, jakmile bude pěšákovi odlehčeno tak, aby, aniž ztratí pohyblivost, mohl vzít s sebou do boje větší množství střeliva. Ostatně problém zásobování střelivem je vyřešen sestrojením tančíku, který se proplete terénem až do blízkosti prvního sledu a doveze doplňky střeliva. O neorganizaci čety jezdecké a motocyklistické nelze říci totéž jako o četě pěší.

Četa jezdeckých patračů vykonává pro pěší pluk znamenité služby. Je-li pluk včleněn do sestavy divise, a to je zpravidla, nepotřebuje získávat zprávy svými vlastními prostředky na 15—20 km, neboť zprávy obstarají SPO. divise a sboru. Pěší pluk potřebuje blízké zajištění, které obsahuje pozorovatelný a prohledává terén v jeho působnosti. Tato úloha nepotřebuje rychlost 60 km/hod., ale především možnost projít každým terénem, kterou má jezdec. Motocyklista je odkázán na cestu. Četa jezdeckých patračů vyhovuje úplně potřebám pěšího pluku, četa motocyklistů, ač v jistém směru jezdecké přesahuje, nemůže všem potřebám pluku vyhovět. Uznáníhodná je zase vysoká cena motocyklisty jako pojiťka, a proto je motocyklista v pluku na svém místě.

Jak organizace a výzbroj, tak i taktika musí se přizpůsobovat stálým změnám boje. Uvážíme-li stále stoupající mohutnost letectva a dalekonosného dělostřelectva, dojdeme k přesvědčení, že tvary dnes předepsané jsou příliš křehké, seskupené, a proto viditelné a zranitelné. Zástupy je vidět z daleka. Je potřeba většího rozčlenění. V dne se musí pěchota rozčlenit tak, že je terén lidmi jako posypáný. Podstatná věhoda tohoto rozprášení není v minimu zranitelnosti. Jsou-li dvě jednotky rozčleněny na stejném prostoru a stejně postřelovány dělovou palbou,

z nichž jedna je úplně rozvinuta a druhá v malých zástupech, je jisté, že pro rozvinutou jednotku je risiko zásahu větší, ale s následky menšími, neboť 10 zásahů vyřadí jen 10 mužů; zasáhne-li však granát zástup, může jich zabít 10 najednou. Největší výhodou úplného rozvinutí je malá viditelnost. Pro pozemního pozorovatele při přechodu návrší sestavou v zástupech se jeví zástup tak, že vidí 10 mužů procházet po určitý čas jedním místem; to přivábí jeho pozornost; naopak kratičký okamžik přechodu jednotlivcem zůstane nezpozorován.

Vzhledem k vzdušnému pozorovateli je výhoda rozvinutí ještě větší. Rozvinutí jednotlivci unikají zrakům vzdušného pozorovatele úplně, zůstanou-li za přeletu nehybní.

Rozvinutí vyhovuje ovšem jen v terénu odkrytém. V terénu pokrytém dosáhneme neviditelnosti pečlivým jeho využíváním. Pěchota musí své tvary stále přizpůsobovat terénu.

Námítka, že rozvinutí vede k uvolnění svazků, nezdá se autorovi oprávněna, protože ho bude použito jen v terénu odkrytém, kdy budou všichni lidé viděni aspoň veliteli družstev, kteří, majíce spojení s velitelem čety, přemění ihned na jeho rozkaz četu v potřebný bojový tvar. Pěchota musí být pružná, snadno ovladatelná a musí mít schopnost lehce manévrovat.

Jako nemůžeme požadovat ofensivní akci proti nepříteli v postavení od pěchoty, aby si poskytla sama skoro celou podporu, tak se nesmíme domnívat, že dělostřelectvo odevzdá pěchotě terén zbavený obránců. Pěchota narazí na jednotlivé osamělé odpory, ale nesmí se jimi dát zastavit, je-li schopna lehce manévrovat. Za podpory tanků musí se pěchota chopiti každé možnosti pohybu, který ji umožní obchvacování odporů, vniká do mezer v nepřátelské sestavě; musí mít „čich“ v hledání těchto mezer.

Manévrovací kapacita pěchoty je důležitá zejména během zjednání dotyku, za útoku, při využití úspěchu a pronásledování.

V tvoření palebných základů se někdy přepíná a tvoří se pseudopalebné základny i v četách. Často bude nutno určit ihned po vyrazení jistý počet těžkých kulometů, které budou postupovat v prvním sledu, s kterým přijdou zároveň na cíl, zajistí jej a vytyčí tak novou palebnou základnu pro další postup.

Za zmínku stojí použití palby v boji zblízka. Když první sled zjednal dotyk s nepřátelským odporem byl jím zastaven, musí se snažit dosáhnout převahy palby, aby mohl postupovat. Té převahy dosáhne soustředěním palby na důležité místo. Soustředění palby však nelze v této situaci dosáhnout vydáním písemných rozkazů anebo posláním ústních rozkazů po spojení, jak se zhusť děje na cvičišti. Dosáhneme jich správnou iniciativou všech velitelů až do velitele družstva, ba dokonce do posledního úderníka, kteří všichni musí být prochnuti vůlí pochopit situaci, dávat pozor na každý pohyb představeného a soustředit takřka samočinně palbu na cíl v přítomném okamžiku důležitý.

To se musí dít v četě i v rotě. Jen tak dosáhneme zničení nepřitele anebo aspoň pomůžeme výhodněji položeným částem k dalšímu postupu.

Boj prvního sledu pěchoty je velmi svízelný. Vyžaduje od každého jednotlivce iniciativu, odvahu, taktický postřeh, solidaritu, odříkání, zvyk spolu bojovat. Tak se vytvoří vzájemné porozumění umožňující každému jednotlivci jednat intuitivně bez dlouhých rozkazů nadřízeného.

Z á v ě r.

Pěchota zůstane vždycky základem všech akcí; musí mít vysokého ducha, být vhodně vyzbrojena, mít organizaci takovou, která umožňuje palbu i pohyb, taktiku odpovídající stále rostoucím možnostem letectva, dělostřelectva a svých prostředků. Jen tak bude moci plnit své úkoly.

Podplukovník pěch. Frant. Šantora:

Noční cvičení.

V 46. čísle časopisu *Militär-Wochenblatt* ze dne 13. května 1938 uveřejňuje major Treuhaupt své názory na způsob provádění nočního výcviku jednotek podle válečných zkušeností.

Článek nepřináší sice celkem nic nového pro důstojníky s válečnými zkušenostmi, je ale zajímavý pro některé úvahy o nočních podnikcích pro způsob jejich provádění a pro postup při výcviku, takže může být důstojníkům bez válečných zkušeností dobrým vodítkem při přípravě a organizaci nočních cvičení u malých jednotek. Pokládám proto za účelné, seznámit s obsahem článku i naše mladší důstojníky.

Obrátivnost žádného vojína, který se nezúčastnil války, nepostačí k tomu, aby se poznaly a správně zhodnotily všechny obtíže nočních podniků. I pro cvičitele bez válečných zkušeností bude často dosti obtížné vytvořit pro výcvik jednotlivců a jednotek v noci zajímavé a poučné situace, které by se alespoň poněkud přibližovaly skutečným ve válce, ačkoli právě zde je možnost využít při výcviku válečných zkušeností daleko větší než při každém jiném druhu boje.

Jistě budou všichni, kdo se zúčastnili války, souhlasit s tím, že v míru je u každého velitele nejsilnější pocit skutečného boje, když jde v noci v čele jednotky, postupující v dlouhém zástupu, přes příkopy, živé ploty, potoky atp., zatím co před ním vzlétají do výše rakety, začíná střelba z kulometů a donesou se každému starému vojákovu neblaze povědomá slova: „styk přerušen!“ Situace tohoto druhu přibližují velitele i jednotky nejvíce skutečnosti a mohou být podkladem pro mnoho nočních cvičení, při kterých musíme nejdůležitější z válečných zkušeností vštípit vojákům poválečným.

Pro noc platí jiné zásady boje než pro den, a proto bude táž situace vyžadovat jiné řešení a jiného chování jednotek ve dne a jiného v noci. Hlavní zásadou jakékoli činnosti v noci je zůstat pohromadě a být co nejvíce opatrný při použití střelných zbraní; ve válce bylo jen málo nočních bojů, při kterých nedošlo k přestřelce vlastních jednotek proti sobě, a nesčetné byly případy, kdy průzkumné oddíly a hlídky, vracející se z předpolí, byly uvítány vlastními jednotkami palbou i ručními granáty a utrpěly citelné ztráty.

V předpisech jsou zvláštní zásady pro činnost jednotek v noci; je v nich všeobecně uveden i způsob výcviku. Při zachování nařízeného postupu poučíme vojína nejdříve povšechně o chování v noci, potom ho cvičíme v naslouchání, pozorování a orientaci v terénu, postupu v terénu schůdném i neschůdném atp., a to nejdříve za jasné, potom za temné noci. Výhodnější je však postup opačný; ne nejdříve poučovat a potom cvičit, ale obrácený postup podle zásady: Provést a na provedení ukázat, co je vhodné a co nevhodné. Snáze dosáhneme svého cíle, když zavedeme vojína nebo jednotku s určitým úkolem přímo do terénu, dáme volný průběh cvičení v noci se všemi obtížemi, které cvičitel připravil nebo které se vytvoří v průběhu cvičení samy, a teprve potom provedeme rozpravu a vyvodíme z poznatků při cvičení získaných potřebná poučení.

Postup při výcviku.

(Několik stručných příkladů nočních cvičení a čemu při nich máme vojína naučit.)

1. Při výcviku nováčků konáme část nařízených pochodových cvičení tak, aby byl pochod nastoupen v noci a skončen při rozednění.

Při tom naučíme vojína těmto zásadám:

a) Pušky a kulomety musí být v noci nesený tak, aby jimi nebyly ohroženi ani sousedé, ani zadní vojín; nejvýhodnější je nést pušky a kulomety na zádech, při čemž jsou obě ruce volné. (Viz P-I-3, čl. 156, druhý odstavce.)

b) Při oddychu a odpočinku v noci nastavíme zásadně pušky v kozly; při vystoupení má každý voják pušku u sebe. (Viz P-I-3 čl. 149.)

c) Po skončení výstupu na svahy, po přechodu neschůdných částí komunikací nebo po překonání jakýchkoliv jiných překážek, ztěžujících pochod, zpomalíme pochodový ruch, a to daleko ve větší míře, než po překonání podobných překážek ve dne; tím zabráníme vytvoření mezer mezi jednotkami a ztrátě styku mezi nimi. Měníme častěji čelní jednotku.

d) Na špatných polních a lesních cestách pochoduje v dvojstupu, podle situace i v zástupu. Na západní frontě pochodovaly celé prapory, přesunující se v noci, již ve velké vzdálenosti od nepřítele v zástupu, pro nedostatek místa na komunikacích při velkém nočním provozu motorových a jiných vozidel.

e) Tam, kde bychom ve dne rotu rozčlenili nebo rozvinuli, použijeme v noci nejčastěji zástupu.

Příklad:

Rota pochoduje po silnici, na kterou je řízna rušivá palba nepřátelského dělostřelectva. Co dělat? Ve dne by prošla rota buď v rozčleněných nebo i rozvinutých tvarech. Použije-li velitel rotu způsobu postupu v noci, shromáždí rotu pravděpodobně teprve po rozednění u převozní kuchyně; v noci se jednotka rozptýlí, jednotlivé její části se ztratí a noc je pohltí. Pro takový případ platí zásada: „Pochodovat v zástupu, ohroženým místům se vyhnout velkým obloukem a vždy udržet styk.“

Také při pochodu v noci napříč terénem nebo blízko nepřítele použijeme vždy zástupu.

Pro pochod v zástupu naučíme vojín tyto zásadám:

každý voják je odpovědný za udržení styku s vojínem, který jde za ním; ztratí-li s ním styk, musí to ihned hlásit dopředu,

vojín, který ztratí styk s vojínem vpředu, zastaví se a hlásí to dozadu,

vojín, vpředu musí jít jen pomalu, volným ruchem.

Je-li noc velice temná, upevníme pro zvýšení viditelnosti vojínům na torby kus bílého plátna; v poli byl styk za obtížných podmínek udržován i tak, že se každý držel bodáku, řemene, pásu mošny a p. vojína předního.

f) Zásadně vezmeme ke každému nočnímu pochodu i vozidla, náležející organizačně jednotce, i když nemáme pro ně vzhledem k účelu cvičení upotřebení; dáme jim pak zvláštní úkoly mimo rámec cvičení. Je to proto nutné, že jízda vozidel v noci má také své zvláštnosti a obtíže, které vyžadují praktického výcviku.

2. Zásobování municí v noci. (Viz P-I-3, čl. 502; zásobování municí je prováděno podle potřeby a situace, nejlépe za noci.)

Rota v záloze praporu má dopravit munici do muniční výdejny rot 1. sledu, která je v těsném dotyku s nepřítelem. Muniční výdejna praporu je vzdálena asi 3 km; rota vysílala již ve dne několik poddůstojníků k průzkumu cesty, kteří budou veliteli skupin nosičů munice (po 6—10 vojínů).

Organisace a provedení cvičení:

Několik nepřátelských odporů, podle možnosti v zákopech; v předpoli nepřátelské průzkumné hlídky.

Palebný sled vlastní rot 1. sledu je vzdálen 150—200 m od předního okraje nepřátelského obranného postavení; muniční výdejna rot v jámě, příkopu a p., je značkována jedním poddůstojníkem. Poddůstojníci, velitelé skupin nosičů, provedou průzkum nařízené cesty ještě ve dne. K dopravě dostane každý voják dva

velké kartony, nebo vždy dva vojíní jeden truhlik, naplněný pískem. Skupiny nosičů odešleme v delších přestávkách.

Nepřítel osvětluje předpolí raketami a zahájí palbu podle toho, co skutečně zjistí pozorováním a nasloucháním. Jakmile skupiny nosičů odevzdají munici v muniční výdejné roty, oznámí rozhodčí skupině, že je rozptýlena dělovou palbou, a úkolem vojínů bude, aby se po dvou až třech vrátili samostatně zpět k rotě (muniční výdejné praporu).

Při rozpravě objasní řídící cvičení všechny události a vyvodí z nich potřebná poučení. Cvičení je velice poučné a může být opakováno i několikrát za změněných a těžších podmínek.

3. Zaujetí předsunutého východiště útoku. (Viz P-I-2, čl. 230, druhý odstavec. Je-li vzdálenost mezi nepřítelem a čelními jednotkami značná, může být východiště útoku předsunuto nebo předsunuta alespoň část zbraní. Čl. 213; východiště útoku zaujme pěchota, aby nezbudila pozornost nepřítele, pod ochranou krytu, terénu, noci, mlhy nebo přípravné palby co možná teprve před samým útokem.)

V boji má pro útočníka velký význam, může-li se přiblížit v noci co nejblíže — po případě až na ztečnou vzdálenost k nepříteli; ve válce bylo tohoto způsobu přiblížení blízko k nepříteli používáno zásadně vždy, když vzdálenost vlastních čelních jednotek od nepřátelského obranného postavení byla příliš velká, zvláště však tehdy, když terén mezi vlastními jednotkami a nepřítelem byl přehledný (široká, lukami porostlá údolí), takže by jednotky, útočící přes tento terén ve dne musily utrpět nezbytně velké ztráty.

Účelem tohoto cvičení pro rotu bude, zaujmout v terénu přesně určené východiště útoku; předpokladem je znalost terénu, v kterém se cvičení provádí, nebo předcházející obhlídka terénu ve dne.

Nepřítel má vysunuty naslouchací dvojice strážných a vysílá průzkumné hlídky.

Pro cvičící jednotku můžeme volit východiště pro cvičení dosti daleko vzadu (rota v záloze praporu) a cvičíme:

pomalé a bezhlučné přiblížení k nepříteli až na několik set metrů v zástupu, s překonáváním přirozených překážek v terénu,

přechod ze zástupu do rojnic, v šířce určeného východiště útoku,

další postup v rojnici až do východiště útoku, upravení sestavy ve východišti (učlenění do malé hloubky) a zakopání.

Při tomto cvičení získají vojíní mnoho důležitých poznatků, zejména o velké důležitosti udržení styku a spojení při pohybu v zástupu a v rojnici, o důležitosti zachování naprostého ticha, o chování v nepřátelské palbě atd. Zde zdůrazníme, že jednotka, plnící podobný úkol, nesmí sama zahájit palbu, i když je napadena palbou nepřítele.

Ještě zajímavější je toto cvičení pro jednotku, představující nepřítele v obraně

4. Základy v rámci výcviku průzkumných hlídek a zajišťovacích jednotek.

Pro toto cvičení rozdělíme jednotku na dvě skupiny; dvě třetiny jednotky tvoří polní stráž, jedna třetina průzkumné hlídky.

1. skupina. Průzkumné hlídky umístíme zcela schematicky na okraji lesa ve vzdálenosti 120—200 m mezi sebou podle toho, je-li noc temná nebo jasná. Terén volíme podle možnosti zvlněný, abychom mohli vojínům zdůraznit rozdílný způsob volby stanoviště a pozorování polních stráží ve dne a v noci. Část jednotky, kterou nepotřebujeme pro polní stráž, zůstane v lese za polními strážemi, ve stanech.

Polní stráž cvičíme v pozorování a naslouchání; na jejich činnost dozírá jeden poddůstojník jako dozorčí poddůstojník čtyř. Každé polní stráž přídělíme jednoho rozhodčího.

2. skupinu rozdělíme na průzkumné hlídky, umístíme je asi 1—2 km od nepřátelských polních stráží a obeznámíme jen povšechně s průběhem nepřátelského pozorovacího pásma. Průzkumným hlídkám, vzdáleným mezi sebou asi 150 m a vybaveným kompasem (busolou) dáme úkol, proniknout mezi polními strážemi a dosáhnout určité čáry (cesty, průseku) za pásmem PS. Na určitých, velitelům PH. označených místech, připevníme pro každou PH. na strom lístek a velitelé PH. musí tento lístek přinést na důkaz, že úkol splnili.

Rozhodčí u polních stráží určují PH. přiměřené ztráty, způsobené jim palbou a obranou polních stráží.

Úkol PH. není nijak lehký a úspěch je pravděpodobný teprve tehdy, když se jim podaří proniknout na okraj lesa. Každá PH., která úkol splní a přinese lístek, dostane odměnu.

Úkol průzkumných hlídek může být ztížen ještě tím, že se jim uloží vyhledati nepřátelské jednotky za pozorovacím pásmem a přepadnout je ručními granáty.

Při těchto závodech naučíme vojiny téměř všemu, co pro boj v noci potřebují znát. Naučíme je i tomu, že PH., která ve dne postupuje zajištěna podle potřeby dopředu, do stran a i dozadu na dosti značné vzdálenosti, postupuje v noci naopak sevřena (viz P-I-3, čl. 412), pohromadě, že její postup je velice pomalý a je přerušován častými zastávkami, při nichž naslouchá, a pokud je to možné, i pozoruje. Cvičení provedeme několikrát, aby se všechno mužstvo vystříдалo jak na polních strážích, tak i v průzkumných hlídkách.

Závody jsou nejen velice poučné, ale také zábavné a zajímavé pro všechny účastníky.

5. Vystřídání. (Viz P-I-2 čl. 280; vystřídání se vykoná obvykle v noci.)

Četu umístíme v zákopu k obraně, v úseku širokém podle předpisu již večer.

Nepřítele, vzdáleného 100—200 m, značujeme několika vojiny s raketovými pistolemi a raketami a větším počtem cvičných nábojů.

Po setmění vyšle četa na místo, kde čeká jednotka, určená k vystřídání, jednoho vůdce a ten zavede četu do přiděleného úseku. Vystřídaná četa se shromáždí na předem určeném shromaždišti, při čemž musí všichni velitelé dbát mimo dodržení všech zásad o chování v noci i toho, aby jim žádný voják nezástal vzadu. Četu, která provedla vystřídání a je v záloze, vystřídáme po malé chvíli četou další.

Hlavním účelem tohoto cvičení je, naučit velitele správnému odevzdání a převzetí obranného úseku (viz P-I-2, čl. 279); při tom učíme velitele i vojiny chování v noci, a to tak, jako při všech předcházejících cvičeních.

6. Přední stráž.

Cvičení PS. můžeme provést jako zajímavé jedenapůldenní cvičení v letním období. Odchod jednotky odpoledne, pochod skončíme zaujetím PS. před setměním.

Cvičíme; zaujetí úseku PS. rotou, zaujetí stanoviště polními strážemi, určení a službu strážných, vysílání spojek k sousedním polním strážím atd. (Viz P-I-3, čl. 337—369.) Při tomto cvičení cvičíme i vydávání stravy z převozných kuchyní a donášení stravy polním strážím. V noci činnost nepřátelských PH.

Po rozednění několik hodin spánku pod stany a pochod zpět.

7. Noční útoky jsou velice nesnadné (viz P-I-2, čl. 414); ví to každý, kdo noční útok ve válce prožil. Jsou proto poměrně jen řídkým zjevem; jejich cíl je vždy omezen a obvykle jde jen o zlepšení obranného postavení dobytím výhodných míst, držných nepřítelem. Úspěch nočního útoku je podmíněn dokonalou znalostí terénu, v němž má být proveden.

Častější než noční útoky byly ve válce noční výpady, jejichž význam je proto daleko větší. Jsou prováděny malými jednotkami pěchoty v síle asi jedné čety, po přesné obhlídce terénu ve dne, a jejich účelem je buď zmocnit se zajatců nebo materiálu. Po provedení výpadu se vrátí jednotka zpět.

Tato cvičení musí být velice pečlivě připravena a dají se správně provést jen tam, kde jsou na cvičišti zákopy, vybudované podle předpisu o úpravě terénu.

Mužstvo, provádějící výpad, je vyzbrojeno většinou jen pistolími, ostře nabroušenými polními lopatkami a větším počtem ručních granátů v mošnách. Kulomety vezme výpadová jednotka s sebou a použije jich k ochraně boku a k uzavírací palbě do stran. Při provedení musí být dbáno naprostého ticha, žádná palba a žádný křik „hurá“.

Dbát musíme především opatrnosti; cvičící jednotka nenabíjí zbraně, nevztýčuje bodáky, střelbu započne jen na rozkaz a se zdviženými hlavními; v nepřátelském zákopu umístíme po případě jen figury. Kromě samého provedení výpadu cvičíme i rychlý návrat zpět, odvedení zajatců a raněných.

8. Velice zajímavá a poučná je ostrá polní střelba, konaná na polní střelnici buď za jasné měsíčné noci na cíle viditelné v měsíčním světle, nebo za tmavé noci na cíle, osvětlené raketami.

9. Konečně jedna z hlavních zásad pro každého jednotlivce a zvláště velitele: „Orientovat se vždy přesně předtím, než se kdo vydá do temna za nějakým cílem.“

Příklad:

V bitvě u Verdunu byl vyslán prapor k obsazení určitého úseku; četa na pravém křídle praporu, umístěná v granátových jamách, měla zjednat styk se sousedním plukem vpravo. Poddůstojníci, vyslaní velitelem čety s tímto úkolem, vrátili se bez výsledku zpět a velitel čety, rozhněván jejich neúspěchem, odhodlal se najít sousední jednotku sám.

Vzdálil se sotva 50 kroků, když poznal, že neví již vůbec, jde-li dopředu, dozadu, nebo do strany. Chtěl se vrátit zpět k četě, aby se řádně orientoval, ale bylo již pozdě. Bloudil dlouho v terénu, pokrytém granátovými jamami, až konečně bylo na něj vystřeleno ze vzdálenosti sotva 20 kroků; zalehl, zatím co byla spuštěna silná palba a k místu, kde ležel, byly vrhány i ruční granáty, některé nepříjemně blízko. Byl již přesvědčen o tom, že se dostal k samým nepřátelským zákopům a teprve z několika zaslechnutých slov poznal, že je před vlastní četou.

Proto je třeba zdůrazňovat při výcviku zásadu, že žádný pohyb v noci nesmí být proveden bez předchozí orientace buď podle viditelných tvarů a předmětů v terénu nebo podle kompasu, busoly, hvězd.

K tomu několik poznámek!

Zásady nočního boje a zásady pro jakoukoli činnost jednotlivců a jednotek v noci jsou obsaženy v různých našich předpisech, hlavně v předpise P-I-2 a P-I-3. Předpis P-I-2 nařizuje v čl. 515 a v osnově taktického výcviku družstva, že se bojový výcvik jednotlivce a jednotek musí konat nejen v rozmanitém terénu, ale i za různé denní doby, t. j. za noci, při svítání atd., také předpis P-I-3 klade ve všech částech důraz na cvičení v noci, takže je důležitost nočních cvičení našimi předpisy dostatečně zdůrazněna a každý jednotlivec, každá jednotka by měla být vycvičena tak, aby to, co dovede udělat ve dne, dovedla s jistým omezením provést i v noci.

Při nočním výcviku musíme tak jako při výcviku vůbec dbát požadavku národnosti, t. j. vyvozovat poučení přímo ze skutečnosti, čímž dosáhneme nejlepších a nejtrvalejších výsledků.

Pro přípravu nočních cvičení malých jednotek lze vzít za podklad jednak osnovu taktického výcviku roty (P-I-2, čl. 731), jednak předpis P-I-3 a výcvikové předpisy pro jednotky těžkých kulometů a doprovodných zbraní, v nichž nalezneme látky více než dosti.

V předpise P-I-3 jsou nařízení o nočních pochodech (čl. 221), o činnosti PO. v noci (čl. 402), o činnosti průzkumných hlídek (čl. 403—424, viz zvláště čl. 412 a 420), o službě v obranném postavení a o provádění zásobování a odsunů. Pro cvi-

čení, uváděná majorem Treuhauptem nalezneme v našem Cvičebním řádě pro pěchotu, polní výcvik dostatečné odůvodnění a hodně možností je rozšířit.

V předpise P-I-2 jsou uvedena v osnově taktického výcviku roty tato noční bojová cvičení (čl. 731):

přibližování roty v prvním sledu, v zadním sledu, ve svazu, na křídle, v různém terénu — v noci,

zaujetí východiště útoku v noci,

útok roty v noci,

rota v obraně v postavení PS., v pásmu hlavního odporu, v lese, v osadě, rota v ohnisku odporu; opatření pro noc, vystřídání roty,

ústup roty v noci.

V rámci nočních cvičení podle této osnovy můžeme opět sestavit dosti zajímavých a poučných cvičení, při nichž lze provádět noční výcvik jednotlivce, družstva, čety i roty a dosáti dobrých výsledků.

Nočnímu výcviku jednotek je dnes přikládán zvýšený význam; týká se to nejen přímých nočních bojových akcí, ale také přesunů a rozmanitých nočních pracovních výkonů, jako zásobování municí, potravinami, opravy zákopů, drátěných překážek a p., tedy činnosti, která je při výcviku v míru dosti opomíjena, ačkoli ve válce byla a opět bude jako úkol jednotlivců, skupin a jednotek velice častým zjevem.

Je proto článek majora Treuhaupta vhodným připomenutím toho, aby byl noční výcvik přizpůsoben válečným zkušenostem a aby noční cvičení, zejména malých jednotek, byla sestavována podle příkladů z poslední války, jichž najde dosti každý cvičitel v různých vojenských publikacích.

Poučení, vyvozené nejen z průběhu cvičení, ale odůvodněné i příkladem z války, podle něhož bylo cvičení sestaveno, bude mít jistě pro všechny účastníky veliký význam výcvikový; bude-li vzat příklad z bojů našich legií a z bojů za osvobození Slovenska, bude mít jistě i velký význam mravní.

Literární přehled.

Generálmajor Heinz Guderian: **Achtung-Panzer!** Vydala: Union Deutsche Verlagsgesellschaft Stuttgart. 3. vydání, 212 stran, 65 obrázků a náčrtů.

Předmluvu napsal gen. Lutz. V ní je zdůrazněno, že není možno při použití tanků ustrnout konservativně jen na zkušenostech ze světové války, ale že je třeba využít technických zdokonalení moderních tanků až po nejzazší hranice jejich možností.

Autor knihy v úvodu zdůrazňuje důležitost motorizovaných jednotek, hlavně ÚV., pro ty armády, které pro svou hospodářskou závislost a nedostatek surovin jsou nuceny vést krátkou válku.

Úkolem knihy je podat postupně vznik a vývoj ÚV. a jejího použití v budoucnosti.

V knize samé se pojednává o příčinách vzniku tanků jako nové zbraně, o poválečném vývoji v cizině i v Německu, o způsobu použití ÚV. a spolupráci s ji-

nými zbraněmi a konečně o válce v přítomnosti.

V historické části jsou vyličený boje roku 1914, a to jezdeckého sboru gen. Marwitz a 4. a 6. arm. u Yprů. V Belgii hrdinnými, ale neúspěšnými atakami jezdecktva bylo prokázáno, že tento způsob boje jezdecktva proti kulometům ztroskotá, u Yprů pak, že bodákový útok proti zakopanému nepříteli nemá naději na úspěch. Pozdější pokusy prolomit nepřátelskou frontu mohutnou a dlouho trvající dělostřeleckou přípravou nepřinesly očekávaných výsledků, poněvadž nepřátelské odpory byly členěny do hloubky a dělostřelectvo mohlo podporovat útok pěchoty jen do určité hloubky a pak se musilo znovu přemísťovat. To umožnilo soupeři včasný přísun záloh na ohrožené úseky. Mimo to byly takové bitvy ohromně nákladné a nakonec několik dobře umístěných, nezničených kulometů zastavilo útočící pěchotu. V žádném případě pak